

ความเป็นมาของปัญหา

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาเชื่อว่าพฤติกรรมทุกอย่างที่มนุษย์แสดงออกเป็นผลเนื่องมาจาก ความนึกคิดเกี่ยวกับตนหรือ อัตมโนทัศน์ (Self - Concept) และ ความนึกคิดเกี่ยวกับตนยังมีอิทธิพลต่อ ทักษะสติ, ความนึกคิด, ความรู้สึก, ความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนการปรับตัวของตน และรวมถึงความสามารถของตนเองด้วย การที่บุคคลมีความนึกคิดเกี่ยวกับตนดีหรือมีอัตมโนทัศน์ดี (Positive Self - Concept) มักจะมีความนึกคิดที่ค่อนด้วย บุคคลที่ยอมรับตนเองก็มักจะยอมรับผู้อื่นด้วย ซึ่งตรงกันข้ามกับบุคคลที่มีความนึกคิดที่ไม่ดีต่อผู้อื่นก็มักจะมีความนึกคิดไม่ดีต่อตนเองด้วย (Negative Self - Concept) ดังที่ เจอร์ซิด (Jersild)^๒ ได้กล่าวไว้ว่า " ทักษะสติของบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่นนั้นจะสะท้อนให้เห็นถึงทักษะสติที่มีต่อตนเองเช่นกัน " ด้วยเหตุนี้ปัญหาเรื่องตน (Self) และความนึกคิดเกี่ยวกับตน (Self - Concept) ตลอดจนบทบาทและอิทธิพลที่มีต่อพฤติกรรมของตน จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งในชีวิตที่ควรได้รับการสนใจให้การศึกษาทั่วไปอย่างกว้างขวาง

^๑ อ่าไฉ่ กวีวิวัฒน์ " ความนึกคิดเกี่ยวกับตน." วารสารครูศาสตร์, ๒ (๕ - ๖) (สิงหาคม - พฤศจิกายน ๒๕๑๕), ๘๒ - ๘๓.

^๒ Anther T. Jersild. In Search of Self. (New York: Teacher College, Columbia University, 1966), p. 78.

จึงได้มีนักการศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัยและได้ตั้งเป็นทฤษฎีให้ความหมาย
ไว้มากมาย ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เราเข้าใจและได้เห็นถึงความสัมพันธ์หลาย ๆ
ด้านของพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก และยังเห็นถึงการให้ความสนใจแก่เด็กและเยาวชน
ที่ถือเสมือนว่าจะเจริญเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญทั้งทางด้านสติปัญญาและด้านกำลังกาย
แก่ประเทศชาติเป็นรายบุคคลอีกด้วย ดังเช่น โคมส์และสไนค์ (Combs & Snygg)^๓
ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับเรื่องตน ซึ่งรวมทั้งความนึกคิดเกี่ยวกับตนหรืออัตมโนทัศน์
ไว้ว่า

ตนนั้นคือวิธีทางที่คนของตนเองเป็นส่วนรวม ทั้งหมดของความนึกคิดเกี่ยวกับ
ตน ทั้งนี้รวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนอ้างถึง " ฉันทัน " หรือ " เป็นฉันทัน " ทุก
สิ่งทุกอย่างนี้รวมทั้งร่างกาย, บุคลิกภาพ, สติปัญญา, ความสามารถ, นิสัย
ใจคอและอื่น ๆ " ส่วนเรื่องอัตมโนทัศน์ ในแนวคิดของเขา นั้นเขา
กล่าวว่าเป็นส่วนหนึ่งของตนแต่เป็นส่วนที่สำคัญที่เป็นแกนแท้ ที่เป็นลักษณะคุณ
ลักษณะประจำตัวของตน และเป็นคุณลักษณะที่คนนั้นคิดว่าเป็นตัวเขาทุกเวลา
และทุกสถานที่

ส่วน เฮอร์ล็อก (Hurlock)^๔ ได้กล่าวถึงลักษณะของอัตมโนทัศน์ หรือความนึก
คิดเกี่ยวกับตนว่าคือ

การรับรู้ตนเองทั้งกาย-ใจ ทางความกายก็รับรู้ในทางรูปร่างหน้าตา สุขภาพ
และทางด้านใจก็ใดแก่ ความรู้สึกนึกคิด การรับรู้การปรับตัวตน ความเชื่อ
มั่นในตนเอง และอารมณ์ของตนเอง ซึ่งการรับรู้เกี่ยวกับตนนี้ในแต่ละคน
อาจจะตรงหรือไม่ตรงกับความจริงก็ได้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของ
บุคคลนั้นกับสิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ และมีบทบาทอยู่

^๓ อ่าไฟ สิริพิพัฒน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๒.

^๔ Elizabeth B. Hurlock, Child Development (4 ed., Tokyo Hohoshusha, Co.Ltd., 1964). p. 525 - 526.

ดังนั้นการที่จะเข้าใจและช่วยเหลือเด็กหรือเยาวชนใหม่พฤติกรรมที่เหมาะสมในสังคมจึงต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญด้วย และโดยที่สิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดในระยะแรกที่มีอิทธิพลในการพัฒนาตนและการรับรู้ตนของเด็กก็คือ การอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดา รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวด้วย ซึ่งยอร์ช มีค. (George Mead) ^๕ ได้ทำการศึกษาและเชื่อว่า อัตมโนทัศน์ของบุคคลเกิดขึ้นได้เนื่องจากเกิดการปะทะสัมพันธ์ (Social Interaction) ระหว่างคนกับบุคคลอื่นในสังคม... ดังนั้นอัตมโนทัศน์จึงมีการพัฒนามาตั้งแต่วัยทารก กล่าวคือการที่เด็กคลอกลีใหม่ ๆ ถือว่าไม่อยู่ในสภาพที่จะช่วยเหลือตัวเองได้แน่เมื่อโตขึ้นจึงแยกใครทำอะไรเป็นอะไร เมื่อพูดได้ ความรู้สึกนึกคิด, การรับรู้เกี่ยวกับตน, และคุณค่าของตนก็พัฒนาเร็วขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะการมีชีวิตภายในโรงเรียนเด็กก็เริ่มเปลี่ยนแปลงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ในการศึกษาความรู้ไปกับเพื่อน ๆ และครูอาจารย์ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตนและความคิดเกี่ยวกับตนด้วย ดังที่ ฮอว์ค (Hawk) ^๖ ได้กล่าวว่

นอกจากฐานะเศรษฐกิจ-สังคมวงครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อ รพัฒนาตนและความนึกคิดเกี่ยวกับตนของเด็กแล้ว ชีวิตภายในโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูอาจารย์และเพื่อนนักเรียนด้วยกันยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาตนและอัตมโนทัศน์อีกด้วย ดังนั้นเมื่อมีการพัฒนาก่อนมีการเปลี่ยนแปลงไป

^๕ Seymour Epstein, "The Self - Concept Revisited, or A theory of a Theory," American Psychologist, vol. 8:5 (May, 1973), p. 46

^๖ Iravis L. Hawk, "Self - Concept of the Socially Disadvantaged," The Elementary School Journal, 67 (1967), pp. 202

และนอกจากนั้นตามความเห็นของ เคนด์เลอร์ (Kendler)^๓ กล่าวว่า
อัตมโนทัศน์เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ และอาจเปลี่ยนแปลง
ไปได้ไม่จำกัดอายุ, ความรู้ และประสบการณ์ยิ่งเพิ่มการเปลี่ยนแปลงของ
อัตมโนทัศน์ก็มากตามไปด้วย

ส่วน เฟรนด์เซน (Freudsen)^๔ ยังได้สนับสนุนอีกว่า
เมื่ออัตมโนทัศน์เกิดขึ้นและพัฒนาไปก็จะค่อย ๆ มีความคงตัวขึ้น แต่มีแนว
โน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ของคน เพราะว่าคนเรามีประสบ-
การณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดชีวิต

ด้วยเหตุดังกล่าวจะเห็นว่าอัตมโนทัศน์ ในที่นี้หมายถึง ความ
นึกคิดเกี่ยวกับตนมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนเป็นอันมาก และสิ่งที่มี
อิทธิพลต่อตน การรับรู้ตนและอัตมโนทัศน์ของคนนั้นก็คือสิ่งแวดล้อมที่คนนั้นเข้าไปมีส่วน
สัมพันธ์ด้วยนั่นเอง ดังที่กล่าวแล้ว เช่น ครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา
ความสัมพันธ์ระหว่างพี่ ๆ น้อง ๆ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นส่วนสำคัญอันแรกที่
คนต้องได้รับ เมื่อคนเขาสูดสังคมนอก โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจึงเป็นหน่วย
ที่สองที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาตนของคน ซึ่งส่วนมากมักจะอยู่ในวัยเด็ก และวัยรุ่นก็
การได้รับการศึกษาจากสถาบันหลาย ๆ แห่งก็ย่อมแตกต่างกันไป โรงเรียนบางแห่ง
ก็สอนอีกแบบ และโรงเรียนอีกแห่งก็ตั้งอยู่ในสถานที่อีกแบบไม่เหมือนกัน ด้วยเหตุนี้
ระบบการเรียนการสอนก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งก็มีอิทธิพลต่อความเข้าใจของเด็ก
ได้ด้วย และในปัจจุบันนี้จะเห็นว่าเด็กส่วนมากมักจะเป็นที่กล่าวขวัญทั่วไปเกี่ยวกับความ
ประพฤติกเรไม่เชื่อฟังครูอาจารย์ รวมทั้งมักก่อความเดือดร้อนให้แก่สังคมอยู่เสมอ

^๓ Howard H. Kendler, Basic Psychology. (New York : Appleton - Century - Crofts, 1963), p. 461

^๔ Arden N. Freudsen, Educational Psychology. (New York : McGraw - Hill Book Co., 1961), p. 474

แต่ก็มีอีกไม่น้อยที่พยายามศึกษาหาความรู้ทางสมสังคัมให้ถึงงานควยการประพฤติ
 ก็มีศีลมีสัจย์ โดยเฉพาะเด็กนักเรียนที่นอกจากจะใช้เวลาประจำวันไปศึกษาเล่าเรียนใน
 โรงเรียนของตนเป็นประจำแล้วยังใช้เวลาว่างในวันหยุดคือวันอาทิตย์ไปศึกษาธรรม
 ตามทางพุทธศาสนาอีกควย โรงเรียนที่กล่าวนี้ก็คือ โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย
 เพราะเป็นโรงเรียนที่จัดสอนเกี่ยวกับจริยธรรม ศีลธรรม รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณี
 ต่าง ๆ ที่จะทำให้เด็กและเยาวชนได้นำเอาไปประพฤติปฏิบัติเป็นหลักในการยึดเหนี่ยว
 จิตใจในคานคิตลอคไป และโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยแห่งแรกที่จัดตั้งขึ้นในประเทศ
 ไทยคือโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งอยู่ในวัดมหาธาตุ
 กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ และต่อมาก็เจริญแพร่หลายไปทั่วประเทศเกือบทุก
 จังหวัด ซึ่งเด็กและเยาวชนส่วนมากก็ให้ความสนใจในการเล่าเรียนมากมาย
 เพราะว่าการเล่าเรียนเกี่ยวกับพุทธธรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความเข้าใจใน
 ตนเองว่าสิ่งใดควรทำไม่ควรทำ นั่นก็คือการรับรู้นวความเป็นอย่างไรแก่ไหน การศึกษา
 ตามพุทธธรรมจึงมีความเกี่ยวข้องกับบ้านควย ดังคำกล่าวของ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ
 ที่ว่า

หลักธรรมที่เป็นคุณธรรมสำคัญที่เบียดเบียนกันก็คือ ความรู้จักตนเองหมายถึง
 ว่าเป็นความจริงใจแก่ตน ยอมรับว่าตนมีความสามารถทางร่างกายแก่ไหน
 ทางสมองแก่ไหน ทางจิตใจแก่ไหน แล้วพยายามใช้สมรรถภาพเท่าที่มีให้
 เป็นประโยชน์แก่ตนและผู้อื่นในสังคมมากที่สุด นอกนั้นยังต้องเข้าใจสังคมที่
 ตนรวมอยู่และมีความนับถือตนควยเพราะว่า ตน เป็น เอกัตตบุคคลย่อมมี
 ความรังเกียจตามจิตใจตน มีความภาคภูมิใจตนพอที่จะไม่เอามาตรฐาน

ประทุม ชุมแก้งพันธ์, " บทบาทของโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย,"
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘)

๑๐
 บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, " ความหมายของจริยศึกษา," ดวงประทีป,
 ๘ (ตุลาคม, ๒๕๑๓), ๓๒ - ๓๓.

ของคนอื่นมาวัดคนให้เกิดความกระวนกระวายใจ และพยายามยัดมันในคน
ไม่ควรให้สังคมกลืนคนไว้

ฉะนั้น จุดประสงค์ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ การศึกษาอัตมโนทัศน์ หรือ
ความนึกคิดเกี่ยวกับตนของเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวินยาศิษย์นั้นจะถูก
เสริมสร้างออกมาในรูปใด อิทธิพลของการอบรมสั่งสอนตามหลักพุทธศาสนาและสิ่ง
แวดล้อมต่าง ๆ ภายในวัดมีผลต่อการรับรู้ตน หรือ อัตมโนทัศน์ของเยาวชนอย่างไร
เมื่อเปรียบเทียบกับอัตมโนทัศน์ของ เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนอื่นที่ไม่ได้ศึกษาใน
โรงเรียนพุทธศาสนาแล้วมีลักษณะอย่างไร

✓ เอกสารการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของการวิจัยนี้.

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง " ตน " และ "อัตมโนทัศน์" นี้ได้มีผู้สนใจและ
ได้ทำการค้นคว้ามากมายทั้งในต่างประเทศและภายในประเทศ เพราะเหตุว่าเรื่อง
" ตน " นี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับมนุษย์โดยเฉพาะ และเป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมต่าง ๆ
ที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ด้วย มีนักจิตวิทยาเชื่อว่า " ตน " นั้นจะสามารถทราบได้ก็
เนื่องจากการแสดงออกของพฤติกรรมทุกอย่างซึ่งเป็นผลจากความนึกคิดเกี่ยวกับตน
หรือ อัตมโนทัศน์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของตน ของบุคคลนั้น และบุคคลนั้นจะแสดง
กิริยาตอบสนองสิ่งเร้าตามประสบการณ์การรับรู้ของเขาด้วย ดังนั้นพฤติกรรมต่าง ๆ
ของมนุษย์ก็คือนิพจน์การรับรู้ของเขานั้นเอง ในการเรียนรู้ว่าตนเองเป็นอย่างไร
มีความประพฤติอย่างไรก็เนื่องจากการบวนการสังคมประภิต (Socialization)
เพราะว่าการปะทะสัมพันธ์ คือการมีความสัมพันธ์ กับบุคคลอื่นในสังคมนั้นทำให้
บุคคลเรียนรู้ค่านิยม ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อตนไว้ ซึ่งจะเริ่มเป็นความนึกคิด
เกี่ยวกับตนของบุคคลนั้น เพราะฉะนั้นการสามารถรู้ถึงอัตมโนทัศน์ หรือ ความนึกคิด

๑๑ Carl Rogers, Client - Centered Therapy, (Boston:Houghton
Mifflin Co., 1951), p. 487.

เกี่ยวกับคนของบุคคลนั้น เพราะฉะนั้นการสามารถถึงอัตมโนทัศน์ หรือความนึกคิด
เกี่ยวกับคน เป็นสิ่งสำคัญ และเป็นประโยชน์ในการเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกและ
สามารถพยากรณ์ไควาพฤติกรรมนั้นได้ หรือไปคืออย่างไร

ทว้ยเหตุนี้การศึกษาเรื่องอัตมโนทัศน์ ของแต่ละบุคคล จึงเป็น
ส่วนหนึ่งที่จะเข้าใจบุคคลิกภาพของบุคคลทว้ย วิธีการศึกษาเพื่อจะทราบได้จึงมีหลาย
วิธี เช่นวิธีการใหม่บุคคลนั้นทำการรายงานทว้ยตนเองว่าเป็นอย่างไร หรืออาจจะให้
บุคคลอื่นที่ใกล้ชิดบอกได้ เพราะว่าอัตมโนทัศน์เป็นสิ่งที่สังเกตไม่ได้โดยตรง อย่างเช่น
ในการศึกษาครั้งนี้ก็ได้อาศัยงานวิจัยของ เพียร์สและแฮร์ริส (Piers & Harris)
ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ ในลักษณะต่าง ๆ ของเด็กโดยได้ทำ
การสร้างแบบสอบถามขึ้นวัดเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ของเด็กอาศัยลักษณะต่าง ๆ ที่เด็ก
อธิบายเกี่ยวกับตัวเด็กเอง และรวมทั้งที่ เจอร์ซิลด์ (Jersild) ได้รวบรวมไว้
แล้วให้ชื่อแบบสอบถามว่า " ความรู้สึกเกี่ยวกับตัวฉันเอง " (The Ways I
feel About Myself.) ประกอบด้วยข้อความ ๔๕ ข้อ มีข้อความตอบว่า
"จริง" และ "ไม่จริง" ให้เด็กใจทดสอบกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖
และชั้นมัธยมปีที่ ๓ (Grade 10) ทั้งชายและหญิง จำนวน ๓๖๓ คน ผลการ
วิจัยปรากฏว่า เด็กนักเรียนชั้นประถม ๓ กับชั้นมัธยม ๓ มีอัตมโนทัศน์ไม่แตกต่างกัน
แต่แตกต่างจากชั้นประถม ๖ นอกนั้นยังพบว่าความสัมพันธ์ของอัตมโนทัศน์กับระดับสติ
ปัญญาและผลสัมฤทธิ์มีน้อยมาก และวัดความเชื่อถือใจของแบบวัดโดยใช้สูตร คูเคอร์ -
ริชาร์ดสัน ๒๑. (Kuder - Richardson Formula 21) และสูตร

สเปียร์แมน - บราวน์ (Spearman - Brown) และการทดสอบซ้ำ (Test - Retest) รวมทั้งสิ้น ๓ วิธี พร้อมกับไคหาคาความแม่นยำ (Validity) โดยวิธีวิธีวัดระหว่างเด็กที่เรียนคำ ๔๔ คนได้เฉลี่ยคะแนนอัตโนมัติของนักเรียนต่ำกว่าปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ต่อมาได้ทำการศึกษาโดยใช้แบบทดสอบนี้อีกครั้งกับนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๖ จำนวน ๔๔๗ คน แล้วคัดเลือกข้อคำถามเหลือเพียง ๔๐ ข้อเพื่อใช้เป็นแบบสอบถามมาตรฐานต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเอาแบบสอบถามวัดอัตโนมัติฉบับนี้มาทำการแปลและศึกษากับนักเรียนไทยตามแบบแผนทางสถิติทุกประการ

โดยทั่ว ๆ ไปแล้วในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เยาวชนที่มาศึกษาหาความรู้ เป็นนักเรียนนักศึกษา นั้น ต่างก็มาจากสถานภาพต่าง ๆ กัน มีพื้นภูมิหลังต่างกันไป ทั้งทางด้านฐานะและสติปัญญาความสามารถ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เยาวชนมีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมที่แสดงออกด้วย และพฤติกรรมนั้นก็ เป็นเครื่องแสดงให้บุคคลภายนอกได้ทราบว่า เยาวชนเหล่านั้นมีความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองไปในด้านดี - ไม่คืออย่างไร เพราะมีนักจิตวิทยาเชื่อว่า พฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลแสดงออกมานั้นเป็นผลจากความรู้สึกเกี่ยวกับตนทั้งสิ้น บุคคลที่อาศัยในสิ่งแวดล้อมที่ดีแล้วการรับตนไปในทางดี จะเกิดขึ้น ซึ่งตรงกันข้ามกับบุคคลที่อาศัยในสิ่งแวดล้อมไม่ดี.. จึงใ้ใคร่ผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างมากมาย เช่น เทเลอร์และโคมส์ (Tayler & Combs) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการยอมรับตน (Self - acceptance) และการปรับ จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กนักเรียนประถมปีที่ ๖ จำนวน

๑๓
Don E. Dulany Jr. and others, Contributions To Modern Psychology., (New York: Oxford University Press, 1963), p.299 - 303.

๒๐๕ คน โดยเลือกจากพวกที่มีสภาพเศรษฐกิจ-สังคม และระดับการศึกษาและอายุ
ต่างกัน โดยใช้แบบทดสอบชื่อ The California Test of Personality
Elementary Form A. วัตถุประสงค์โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มละ
๕๐ % ที่เป็นพวกปรับตัวดี และปรับตัวไม่ดีอีกกลุ่ม ตามผลของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ
ส่วนแบบทดสอบการยอมรับตนเองนั้นให้เลือกตอบ ๒๐ ข้อความที่อาจเป็นจริงแก่
นักเรียนทุกคน แต่ภายหลังแล้วจะกระทบกระเทือนต่อตน (Self) ผลการวิจัย
พบว่านักเรียนที่มีการปรับตัวดีสามารถยอมรับข้อความกระทบกระเทือนตนได้มากกว่า
กลุ่มปรับตัวไม่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนั้นในปี ค.ศ. ๑๙๖๑ แฮร์ริส (Harris) ได้ศึกษาถึงความ
สัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ-สังคม กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถม
ปีที่ ๖ (Grade 6) ประมาณ ๔๕๓ คนใจเครื่องมือวัดดัชนีของการปรับตัวและ
ค่านิยม (The Index of Adjustment and Values.) ผลปรากฏว่ามีความ
สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ-สังคม คือเด็ก
ที่มาจากครอบครัวชั้นสูงมีทัศนคติไปในทางปรารถนามากกว่าเด็กจากสภาพ
เศรษฐกิจ-สังคมชั้นต่ำ และเฮมด (Hamed) ก็สนับสนุนการศึกษาความสัมพันธ์
เกี่ยวกับคนกับโครงสร้างของบุคลิกภาพทั้งหมด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่น

๑๔

Samuel D. Harris, "A Study of the Relationship between The
sixth Grade Student's beliefs about junior High School, His concepts
of Self and others, and His socioeconomic status," Dissertation
Abstract 22:4 (October, 1961), p. 1085 - 1086.

๑๕

Zahran A.S. Hamed, "The Self - concept in the Psychological
Guidance of Adolescents," The British Journal of Educational
Psychology, 37 (June, 1967), 225 - 239.

จำนวน ๑๓๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อทดสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับตน ซึ่งมีการให้คำปรึกษาการปรับตัว, ระคับสติปัญญา, บุคลิกภาพ, การรับรู้, การเข้าสังคม มีตัวแปรทั้งสิ้น ๑๓๐ ตัวแปร ผลพบว่าผู้มีอัตมโนทัศน์ไปในด้านที่จะปรับตัวได้ดีกว่าผู้มีอัตมโนทัศน์ไม่ดี และจากการศึกษาวิจัยในประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ โจน มีริยะเกิด ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นกลางกับชั้นต่ำ ใช้ตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นชายหญิง จากโรงเรียนสหศึกษา ๔ แห่ง ที่มีอายุประมาณ ๑๒ - ๑๓ ปี และกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมปีที่ ๓ ส่วนระดับฐานะเศรษฐกิจพิจารณาจากระดับการศึกษา, อาชีพและรายได้ต่อเดือนของบิดามารดา จำนวนทั้งสิ้น ๒๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนของ The Fiers - Harris Children's Self - Concept Scale ซึ่งแสดงลักษณะต่าง ๆ เกี่ยวกับตนไว้ ๗ ลักษณะ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างเด็กที่มาจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำทุกลักษณะ

จากผลการวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่าบุคคลที่มีสภาพเศรษฐกิจ-สังคมดี และมีการปรับตัวดีถูกต้องยอมมีอัตมโนทัศน์ หรือ ความนึกคิดเกี่ยวกับตนสูงกว่าบุคคลที่มีสภาพเศรษฐกิจสังคมต่ำ ดังนั้นผลจากการวิจัยนี้ผู้วิจัยจะได้นำมาตั้งสมมุติฐานไว้คายนอกจากนี้แล้วสิ่งแวดลอมอื่น ๆ ก็ยังมีอิทธิพลต่อตนอีกมาก โดยเฉพาะอิทธิพลจากความสัมพันธ์ กับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งถือว่ามีอิทธิพลมากในการรับรู้ตน (Self - Perception) กิ่งการวิจัยของ บังอร เสตนนท์^{๑๓} ได้ทำการศึกษาดังความ

^{๑๒} โจน มีริยะเกิด " การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นกลางกับครอบครัวชั้นต่ำ, " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๔).

^{๑๓} บังอร เสตนนท์, " การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตนอย่างที่ดีถือว่าเป็น กับตนอย่างที่ไม่อยากเป็น, " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, ๒๕๑๒).

สัมพันธ์ระหว่างตนเองอย่างทัศนคติความเป็น (Real Self) และตนเองที่ตนคิด
 อยากจะเป็น (Ideal Self) จากกลุ่มตัวอย่างเด็กวัยรุ่น อายุประมาณ
 ๑๓ - ๑๖ ปี เรียนอยู่ชั้นมัธยมปีที่ ๒ จำนวน ๑๕๕ คน โดยใช้แบบสำรวจตนเองเพื่อ
 ให้เด็กประเมินค่าตนเองรวมทั้งสิ้น ๕๕ ข้อพร้อมทั้งให้เด็กตอบรายละเอียดเกี่ยวกับ
 ตนเองโดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งอาศัยหลักเกณฑ์ของ เจอร์ซิด,
 (Jersild) ซึแมน, (Siedman) และรุจา (Ruja) รวมแบบ
 ทดสอบบุคลิกภาพของ มูนีย์ (Mooney) ผลปรากฏว่า การยอมรับตน
 (Self - Acceptance) ของเด็กวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการยอมรับตนเองของ
 บิดามารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสภาพเศรษฐกิจ-สังคมของเด็กวัยรุ่นก็มีความ
 สัมพันธ์กับการได้รับตำแหน่งหน้าที่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วย นั้นแสดงว่าการ
 ยอมรับตนเองของบิดามารดาในครอบครัวมีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ของเด็กเป็นอย่างมาก
 เพราะสิ่งเหล่านี้จะบอกให้เด็กได้ทราบว่าเขาเป็นที่รักที่ต้องการและมีคุณค่าเพียงใด
 เมื่อเด็กมีความรู้สึกว่ามีคุณค่าปฏิบัติของตน ไม่ยุติธรรมสิ่งนี้จะพอกพูนต่อความนึกคิด
 ที่ไม่ลื้มกับเด็กตลอดไป แต่ก็มีบางที่ประสบปัญหาและมีความจำเป็นที่ต้องถูกแยกจากบิดา
 มารดา รวมทั้งการเลี้ยงดูที่สมบูรณ์ไป ซึ่งผลจากการศึกษาของ จูไรรัตน์ เปรมีขเจียร
 ก็ได้ให้ไว้ว่าเด็กที่อยู่ในสภาพเช่นนั้นการยอมรับตนเป็นอย่างไร จึงได้ทำการศึกษาวิจัย
 เกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในที่นี้อัตมโนทัศน์ ของ
 เด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ ซึ่งถือว่าสภาพการณ์ในการเลี้ยงดูต่างจากเด็กปกติทั่วไป
 ใช้ตัวอย่างประชากรเป็นเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ เด็กชายบ้านมหาเมฆ และ
 สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย

๑๔ จูไรรัตน์ เปรมีขเจียร, " การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง
 ของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์, " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยา
 คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔).

ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ จำนวน ๒๓๖ คน เป็นชาย ๘๑ คน หญิง ๑๕๕ คน ในจำนวนนี้เป็น
 วัยรุ่นชายตอนต้น ๔๕ คน, ชายตอนปลาย ๔๖ คน, หญิงตอนต้น ๑๐๓ คน, หญิงตอน
 ปลาย ๔๒ คน อายุวัยรุ่นตอนต้นระหว่าง ๑๓ - ๑๖ ปี และวัยรุ่นตอนปลายระหว่าง
 ๑๗ - ๒๑ ปี ใช้เครื่องมือแบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง เพียร์สและแฮร์ริส

(The Piers - Harris Children's Self - concept Scale)

ผลการวิจัยพบว่าเด็กวัยรุ่นหญิงตอนต้นมีอัตมโนทัศน์ด้านความสุขความพอใจสูงกว่าหญิง
 ตอนปลาย แต่วัยรุ่นหญิงตอนปลายมีอัตมโนทัศน์ด้านพฤติกรรมสูงกว่าชายตอนปลาย และ
 เมื่อคู่ระหว่างวัยรุ่นชายหญิงพบว่าวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มที่จะมีอัตมโนทัศน์ในลักษณะเกี่ยวกับ
 ความสุขความพอใจ และลักษณะเป็นส่วนรวมสูงกว่าชายด้วย

จากผลการศึกษาคังกล่าว พอสรุปได้ว่า สภาพเศรษฐกิจ-สังคมในครอบครัว
 และการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีอิทธิพลและสัมพันธ์ กันกับอัตมโนทัศน์ของเด็ก
 ละคนมาก บุคคลที่มีการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสมก็ย่อมจะปรับ
 ตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ขึ้น และถ้าบุคคลใดไม่เข้าใจตนเองแล้วก็ย่อมเกิดความ
 ไม่สอดคล้องภายในตนขึ้น มีความเครียดกังวลใจสูง และปรับตัวได้ไม่ดี ด้วยเหตุนี้จึงมี
 ผู้ทำการศึกษาดังภาวะความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับตนว่ามีอิทธิพลต่อการรับรู้ตนหรือไม่
 และความสัมพันธ์เป็นไปในรูปใดเมื่อตนเกิดภาวะคังกล่าว คูเปอร์สมิธ
 (Coopersmiths) จึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็น
 เกี่ยวกับตน กับ ความกังวลใจ โดยใช้นักเรียนชั้นประถมปีที่ ๕ และประถมปีที่ ๖
 จำนวน ๑๐๒ คน วัดโดยใช้แบบทดสอบความกังวลใจของ คาสตานีดา (Castaneda)

^{๑๕} S. Coopersmiths, "A Method for Determining Types Self - Esteem," Journal of Educational Psychology. 50 (1959), p. 87 - 92.

แมคเคนเนส, (Macanes) และปาลเลอโม (Palermo) ผลปรากฏว่า เด็กที่มีความนึกคิดเกี่ยวกับคนไปในด้านดีจะมีความวิตกกังวลใจน้อยกว่าเด็กที่มีความนึกคิดเกี่ยวกับคนไปในทางไม่ดี และเด็กที่มีความนึกคิดเกี่ยวกับคนดีจะเป็นที่นิยมของคนทั่วไป และมีความนึกคิดเกี่ยวกับคนถูกต้องเป็นจริงอย่างเห็นได้ชัด และในปีเดียวกันนั้นเอง ดีส์ (Deitch)^{๒๐} ก็ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะอัตมโนทัศน์ระหว่างเด็กที่มีปัญหาในการปรับตัวและความประพฤติกัยกับเด็กชายที่ไม่มีปัญหาการปรับตัวและความประพฤติ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นชายอายุ ๑๕ - ๑๖ ปี จำนวน ๑๐๐ คน ใช้แบบทดสอบวัดของ The Tennessee Department of Mental Health Self - Concept Scale. พบว่าเด็กชายที่ไม่มีปัญหาการปรับตัวจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคน หรืออัตมโนทัศน์ไปในด้านดีกว่าเด็กชายที่มีปัญหา นอกจากนั้นในปี ค.ศ. ๑๙๗๑ ที่โคโรราโด สุรินทร์ สุทธิชาติพิย^{๒๑} ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องผลของความวิตกกังวลใจ ที่มีต่อคะแนนความแตกต่างระหว่างความนึกคิดเกี่ยวกับคน และความนึกคิดเกี่ยวกับคนในอุดมคติ และพบว่าความแตกต่างระหว่างคนมีมาก จะนำไปสู่ความวิตกกังวลใจ ความคับข้องใจ ความเครียด ความรู้สึกที่ไม่เหมาะสม และประเมินค่าตนเองต่ำไป จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์และอิทธิพลของความวิตกกังวลกับการปรับตัวนี้ก็แสดงว่า บุคคลที่มีความวิตกกังวลสูง มีปัญหาในความประพฤติกัยการปรับตัวก็ไม่ได้ทำให้ความนึกคิดเกี่ยวกับคนไม่ดีไม่เหมาะสมตามไปด้วย เกี่ยวกับค่านพุดติกรรมนั้นถือว่ามีค่าสำคัญมาก ดังได้กล่าวมาแล้วว่าเป็นผลมาจาก

^{๒๐} โจน มีริยะเกิด, เรื่องเดิม, หน้า ๘

^{๒๑} Surin Suthithatip, "The Effect of Test Ameiety Upon the Feedback of Self Ideal Discrepancy Score," (Docteral Dissertation, University of Northern Colorado, 1971).

การรับรู้ตนเองเป็นอย่างไร ก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างนั้น บุคคลบางคนชอบแสดง
ตัว แต่บางคนก็ชอบเก็บตัวเงียบ ดังนั้นเพื่อที่จะทราบว่าในระหว่างพฤติกรรมของคน
แสดงออกทั้งสองแบบนี้มีผลต่อความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างไร ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒
วันเพ็ญ อายุรการ^{๒๒} จึงได้ศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออก
ถึงการชอบเก็บตัวและแสดงตัวกับการยอมรับตนเอง (Self - acceptance) และ
สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดขอนแก่น
จำนวน ๓๐๗ คน เป็นชาย ๑๘๔ คน หญิง ๑๒๓ คน อายุระหว่าง ๑๓ - ๒๐ ปี เรียน
อยู่ชั้นมัธยมปีที่ ๑ - ๓ และ ๕ โดยใช้แบบสอบถามจำนวน ๑๕๐ ข้อ เป็นข้อความที่
ถามเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพการเก็บตัว (Introvert)
หรือการแสดงออก (Extrovert) และการยอมรับตนเอง (Self - acceptance)
ผลปรากฏว่าเด็กนักเรียนวัยรุ่นชายหญิงไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ในการยอมรับตนเอง แต่เด็กที่ชอบแสดงออกมักมีการยอมรับตนเองสูงกว่ากลุ่มที่
ชอบเก็บตัว เช่น เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยของ สมทรง สุวรรณเลิศ และคณะ (๒๕๑๒)^{๒๓}
ได้ทำการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของเยาวชนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ซึ่ง
ผู้วิจัยเชื่อว่าจะเป็นงานที่มีส่วนสนับสนุนในการวิจัยครั้งนี้เกี่ยวกับเรื่องบุคลิกภาพ และ
พฤติกรรมของเยาวชนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่แสดงออกว่าเป็นอย่างไร

๒๒

วันเพ็ญ อายุรการ, " การศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม
ที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพเก็บตัวหรือแสดงตัวกับการยอมรับตนเองและผลสัมฤทธิ์การเขียน
ของนักเรียนวัยรุ่นโรงเรียนรัฐบาล," (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร, ๒๕๑๒)

๒๓

สมทรง สุวรรณเลิศ และคณะ, " บุคลิกภาพของเยาวชนในโรงเรียน
พุทธศาสนาวันอาทิตย์," วารสารจิตวิทยาคลินิก, ๘ (๑ มกราคม, ๒๕๑๒), ๑ - ๒๒.

โดยผู้ศึกษาได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิง จำนวน ๑๔๕ คน เป็นชาย ๗๑ คน เป็นหญิง ๗๔ คน มีอายุระหว่าง ๑๒ - ๑๘ ปี ที่เรียนโรงเรียนพุทธศาสนาวินาติศย์ ๓ แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้แบบทดสอบวัดคือ EPPS.

(The Edwards Personal Preference Schedule) ผลปรากฏว่า เยาวชนในโรงเรียนพุทธศาสนาวินาติศย์มีบุคลิกภาพแบบยอมรับโทษ และชอบช่วยเหลือผู้อื่น เป็นลักษณะเด่น การพฤติกรรมกรรมแสดงออกและการยกย่องผู้อื่น เป็นลักษณะรอง นอกจากนี้ยังศึกษาพบว่าปัญหาของเยาวชนส่วนมากมักไม่มีสมาธิในการเรียน และมีความวิตกกังวลใจในเรื่องการสอบและการเรียนต่อมาก

จากเหตุผลที่กล่าวมานั้น อาจสรุปได้ว่าบุคคลที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหา บุคคลที่ชอบเก็บตัวไม่ชอบแสดงตัว เมื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์กับอัครมโนทัศน์แล้ว พบว่าค่าจากบุคคลที่มีการปรับตัวดี จากงานวิจัยที่สนับสนุนดังกล่าวจะเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะอัครมโนทัศน์ของเยาวชนในโรงเรียนพุทธศาสนาวินาติศย์ได้ว่า เป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับเยาวชนที่ไม่ได้ศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวินาติศย์แล้วเป็นอย่างไร อธิษผลจากการศึกษาที่เน้นไปในทางพุทธศาสนาและจริยธรรม และสิ่งแวกล้อมในวัดจะมีผลต่อ " คน " และ " อัครมโนทัศน์ " อย่างไร

ความมุ่งหมายในการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาอัครมโนทัศน์ ที่เกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวินาติศย์ ปีการศึกษา ๒๕๑๗
๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัครมโนทัศน์ ที่เกี่ยวกับลักษณะต่างๆระหว่างเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวินาติศย์ และเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลแต่ไม่ได้ศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวินาติศย์, ระหว่างเยาวชนเพศชาย - หญิง, และระหว่างสภาพเศรษฐกิจสังคมระดับกลาง - ระดับต่ำ

สมมติฐานของการวิจัย

๑. เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์มณีอัครมโนทัศน์แตกต่างจากอัครมโนทัศน์ของเยาวชนที่ไม่ได้ศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์
๒. เยาวชนระหว่างเพศชาย - หญิงที่ศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์มณีอัครมโนทัศน์ไม่แตกต่างกัน
๓. เยาวชนระหว่างเพศชาย - หญิงที่ไม่ได้ศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์มณีอัครมโนทัศน์ไม่แตกต่างกัน
๔. เยาวชนที่มีสภาพเศรษฐกิจ - สังคมระดับกลางมณีอัครมโนทัศน์แตกต่างจากเยาวชนที่มีสภาพเศรษฐกิจ - สังคมระดับต่ำ ทั้งที่กลุ่มที่ศึกษาและไม่ได้ศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. แบบสอบถามอัครมโนทัศน์ (Self - Concept) นี้เป็นของ เพียร์สและแฮร์ริส (Piers & Harris) ที่ผู้วิจัยได้นำมาแปลเรียบเรียงใหม่ สามารถใช้วัดความนึกคิดเกี่ยวกับตน หรือ อัครมโนทัศน์ได้จริง โดยมีความเชื่อถือได้ .๘๑ และความแม่นยำของการแปล .๘๖

๒. ผู้วิจัยเชื่อว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นเยาวชนวัยรุ่นนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เชื่อถือได้ เพราะได้สุ่มมาจากตัวแทนเยาวชนตามที่ต้องการและกำหนดไว้ทุกประการ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

๑. เป็นแนวทางแก่ผู้ทำงานเกี่ยวกับเยาวชนวัยรุ่น โดยเฉพาะครู - อาจารย์ ที่ทำการสอนให้เยาวชนใคร่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนไปอย่างไร เพื่อได้มีการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดเห็นต่อตนและผู้อื่นในทางที่ถูกต้อง

๒. เป็นประโยชน์ที่จะทำให้ทราบภาวะจิตใจ - ความคิดเห็นต่อตนเอง และผู้อื่นของเขาวรรณวัยรุนเกี่ยวกับความประพฤติ, สติปัญญาความสามารถรวมถึง วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม

๓. เพื่อเป็นแนวทางแก่เขาวรรณได้มีการพัฒนาตนเองดีขึ้นและปรับตนให้ เหมาะตามสภาพที่เป็นจริง เพื่อการดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

คำจำกัดความเฉพาะ

อัตมโนทัศน์ (Self - Concept) หมายถึง ความนึกคิดเกี่ยวกับตน หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตนตามลักษณะที่แบ่งออกเป็น ๗ องค์ประกอบตามแบบสอบถามวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนของ เฟียร์ส - แฮร์ริส (The Fiers - Harris Children's Self - concept Scale.) ดังนี้

ลักษณะองค์ประกอบที่ ๑ เกี่ยวกับค่านพฤติกรรม (Behavior)

ลักษณะองค์ประกอบที่ ๒ เกี่ยวกับค่านสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน (Intellectual and School Status)

ลักษณะองค์ประกอบที่ ๓ เกี่ยวกับค่านรูปร่างภายนอกและบุคลิกลักษณะ (Physical Appearance and Attributes)

ลักษณะองค์ประกอบที่ ๔ เกี่ยวกับค่านความวิตกกังวลใจ (Axiety)

ลักษณะองค์ประกอบที่ ๕ เกี่ยวกับค่านความเป็นคนน่านิยม (Popularity)

ลักษณะองค์ประกอบที่ ๖ เกี่ยวกับค่านความสุขความพอใจ (Happiness and Satisfaction)

ลักษณะองค์ประกอบที่ ๗ เกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ที่เป็นส่วนรวม (Total Self - Concept Score)

การยอมรับตนเอง (Self - acceptance) หมายถึงการที่บุคคลยอมรับสภาพของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นคานรูปรางภายนอก ควบคุมคุณลักษณะและคานพฤติกรรม

การรับรู้เกี่ยวกับตน (Self - perception) หมายถึงการที่บุคคลยอมรับว่าตนเองเป็นอย่างไร ของแต่ละบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างจากลักษณะที่ตนเป็นอยู่

เยาวชนวัยรุน หมายถึงเด็กนักเรียนที่มีอายุระหว่าง ๑๓ - ๑๘ ปี และกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ. ๑ - ๒ - ๓) ในเขตกรุงเทพมหานคร

โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย หมายถึงโรงเรียนที่ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร จัดตั้งขึ้น และเปิดทำการสอนวิชาทางพุทธศาสนา - ศีลธรรม - ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ตามหลักสูตรธรรมศึกษาในวินิจฉัย

เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย หมายถึง เด็กนักเรียนวัยรุนที่มีอายุระหว่าง ๑๓ - ๑๘ ปี กำลังเรียนอยู่ในชั้นปลาย (เทียบเท่า ม.ศ. ๑ - ๒ - ๓) ที่เรียนวิชาสามัญทางพุทธศาสนาและจริยธรรม

เยาวชนที่ไม่ได้ศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย หมายถึงเด็กนักเรียนที่มีอายุระหว่าง ๑๓ - ๑๘ ปีกำลังเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๑ - ๒ - ๓ ตอนต้นสายสามัญในโรงเรียนรัฐบาลสหศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม หมายถึง ระดับฐานะของครอบครัวที่เป็น
กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาจวัดได้หลายระดับการศึกษา ลักษณะอาชีพ และรายได้ที่ได้รับ
ต่อเดือนของบิดามารดา โดยผู้วิจัยได้ตั้งขึ้นตามกฎเกณฑ์และอาศัยการแบ่งชั้นใน
สังคมไทยและสถิติการสำรวจรายจ่ายของครอบครัวปี ๒๕๐๖ ของสำนักงานสถิติ-
แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตร^{๒๖} ดังนี้

ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมระดับกลาง บิดามารดามีระดับการ
ศึกษาสูงความมัธยปีที่ ๓ จนถึงระดับปริญญาโท มีอาชีพเป็นข้าราชการ และประกอบ
ธุรกิจส่วนตัว, นักธุรกิจ, พ่อค้าเจ้าของร้านขนาดกลางที่มีรายได้ระหว่าง ๑,๕๐๐ บาท
ถึง ๖,๐๐๐ บาทต่อเดือน

ครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจ - สังคมระดับต่ำ บิดามารดามีระดับการศึกษา
ตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมปีที่ ๓ ประกอบอาชีพเป็นเสมียนพนักงาน คนขาย
ของ กรรมกรมีฝีมือ ช่างฝีมือ และผู้ให้บริการในครอบครัว ชาวบ้าน ชวนา
ชาวสวนขนาดเล็ก ซึ่งมีรายได้ไม่เกิน ๑,๕๐๐ บาทต่อเดือน

๒๖

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตร^{๒๖}, สถิติการสำรวจรายจ่าย
จ่ายของครอบครัว พ.ศ. ๒๕๐๖ (พระนคร; สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๐๖)